

2019

Jaarverslag

Inhoud

1	Voetgangersbeweging	4
1.1	Organisatie	4
1.2	Secretariaat	4
1.2.1	Personeel	4
1.2.2	Planningsdag - denkdag	5
1.2.3	Lidmaatschappen van derden organisaties	5
1.3	#iedereenvoetganger	5
2	Infopunt Publieke Ruimte	7
2.1	Organisatie en doelstellingen	7
2.2	Projecten in eigen beheer	8
2.2.1	Congres en Forum Publieke Ruimte	8
2.2.2	Prijs Publieke Ruimte 2019 en Publieksprijs Publieke Ruimte 2019	8
2.2.4	Excursie: stadsfietsstocht Kortrijk	10
2.2.5	Operatie Perforatie	10
2.2.6	Mobipunten	10
2.2.7	Publicaties	12
2.2.8	Website publiekeruimte.info, nieuwsbrief en sociale media	13
2.2.9	Databank Publieke Ruimte	13
2.2.10	Voorbereiding projecten 2020	14
2.3	Opdrachten voor derden	15
2.3.1	Laboratoria Mobiele Alternatieven (LaMA)	15
2.3.2	Ondersteuning externe adviesorganen	16
2.4	Ledenennetwerk	17
2.4.1	Ambassadeurs Publieke Ruimte	17
2.4.2	Lidmaatschap voor gemeenten	17
2.4.3	Lidmaatschap Partner Publieke Ruimte	17
3	Octopusplan	18
3.1	Campagnes en projecten	18
3.1.1	Strapdag	18
3.1.2	FLITS campagne	19
3.1.3	PARKOUR campagne	20
3.1.4	High5 campagne	20
3.1.5	Campagne Paraat voor de schoolstraat	21
3.1.6	'Wegwijs' (verenigingen Antwerpen)	24
3.2	Educatie	24
3.2.1	Octopusverkeersland	24
3.2.2	Praktijksessie dode hoek	25
3.3	Leden	25
3.3.1	Octopusscholen	25
3.3.2	Octopusgemeenten	26
3.4	Begeleiding	26
3.4.1	Schoolroutekaarten	26
3.4.2	Begeleiding inrichting schoolomgevingen ('Schoolomgeving 2.0')	27

3.5	Schoolomgeving	27
3.6	Algemeen	27
3.6.1	Nieuwsbrief	27
3.6.2	Helpdesk	28
3.6.3	Samenwerkingsverbanden	28
3.6.4	Studiedagen	28
4	Financieel verslag 2019	29
4.1	Balans per 31 december 2019	29
4.2	Resultatenrekening per 31 december 2019	30

1 Voetgangersbeweging

1.1 Organisatie

De Voetgangersbeweging wil dat meer mensen te voet (kunnen) gaan voor dagelijkse korte verplaatsingen. We vragen aandacht voor de kwaliteit en veiligheid van de dagelijkse routes die mensen te voet afleggen. Bovendien wil de Voetgangersbeweging de actieradius van voetgangers vergroten en te voet gaan expliciet promoten als essentieel en volwaardig onderdeel van de verplaatsingsketen. Iedereen is voetganger. Omdat te voet gaan meer is dan een verplaatsing willen we het belang van te voet gaan en van kwaliteitsvolle voetgangersvoorzieningen voor een duurzame en zorgzame samenleving onderstrepen.

Momenteel werkt de Voetgangersbeweging vzw voornamelijk via haar twee deelwerkingen Infopunt Publieke Ruimte (IPR) (zie hoofdstuk 2, Infopunt Publieke Ruimte) en Octopusplan (zie hoofdstuk 3, Octopusplan).

Met IPR richten we ons tot het lokale en bovenlokale bestuurlijk niveau, naar ondernemingen, opleidings- en onderzoeksinstituten, (vak)organisaties en iedereen die professioneel of beleidsmatig betrokken is bij de totstandkoming van openbare ruimten. Met Octopusplan richten we ons op scholen, kinderen en jongeren.

Met de nieuwe campagne ‘#iedereenvoetganger’ (zie hoofdstuk 1.4, #iedereenvoetganger) richten we onze pijlen meer op individuele burgers, maar ook op bestuurlijk niveau en politiezones met als boodschap het belang van te voet gaan. Dit onderstreept de naam van de vzw en verbindt de beide deelwerkingen en hun doelstellingen.

1.2 Secretariaat

1.2.1 Personeel

Tom Dhollander	periode: januari-december 2019
Jan Vilain	periode: januari-december 2019
Kelly Thierens	periode: januari-december 2019
Lieve Snoeckx	periode: januari-december 2019
Eva Nys	periode: januari-december 2019
Antonie van Loon	periode: januari-december 2019
Naomé Carmeliet	periode: januari-december 2019
Nina Meijer (jobstudent)	periode: februari-december 2019
Wannes Nachtegaele (stagiair)	periode: 14 oktober – 20 december 2019

1.2.2 Planningsdag - denkdag

Op 26 februari 2019 werd met het team de jaarlijkse planningsdag geroagniseerd waarop de jaarplanning in detail werd besproken.

Op 6 juni werd een denkdag georganiseerd waarop de verschillende deelwerken werden overlopen en waarop ideeën en suggesties werd besproken.

1.2.3 Lidmaatschappen van derden organisaties

- IFP (International Federation of Pedestrians)
- FEPA vzw (Federation of European Pedestrians Associations) – bestuurslid
- Komimo vzw / Netwerk Duurzame Mobiliteit – lid
- Trage Wegen vzw – lid
- Bond Beter Leefmilieu vzw – lid
- Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP vzw) – lid
- Sociare vzw - lid
- Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid – lid werkkamers infrastructuur, sensibilisatie en educatie
- MORA – Vlaamse Mobiliteitsraad (voorzitterschap commissie personenvervoer – Mark Keppens)
- Vlaams Forum Verkeersveiligheid
- Mobipunt vzw (stichtend lid en bestuurslid)

1.3 #iedereenvoetganger

Met de campagne #iedereenvoetganger wil de Voetgangersbeweging het te voet gaan in de kijker zetten en ijveren voor openbare ruimte die uitnodigt om te wandelen. Bovenal wil de Voetgangersbeweging mensen inspireren om vaker te voet te gaan.

Op het Congres Publieke Ruimte 2019 werd de #iedereenvoetganger gelanceerd op de stand van de Voetgangersbeweging. Bezoekers kregen er informatie over de werking van de organisatie en de campagne #iedereenvoetganger. Aan de photobooth van #iedereenvoetganger konden mensen een foto nemen met hun collega's. Ze kregen ook de keuze tussen een aantal attributen op mee te nemen op de foto. Deze attributen gaven de voordelen van te voet gaan weer op vlak van economie, milieu, beweging, ontspanning, gezondheid, creativiteit en meer. Aan de interactieve zuil konden bezoekers post-its kleven met daarop hun ervaringen met te voet gaan.

2 Infopunt Publieke Ruimte

2.1 Organisatie en doelstellingen

Infopunt Publieke Ruimte maakt deel uit van de Voetgangersbeweging vzw (VGB) en is het aanspreekpunt voor iedereen die professioneel of beleidsmatig betrokken is bij planning, ontwerp, inrichting en beheer van openbare ruimten, evenals burgers die vanuit hun persoonlijke belangstelling of buurtwerking bezig zijn met openbare ruimte. Infopunt Publieke Ruimte heeft een eigen missie, kaderend binnen de missie van de VGB: Infopunt Publieke Ruimte is ambassadeur en pleitbezorger voor meer (verblijfs-)kwaliteit in de openbare ruimte.

Om de boodschap voor meer kwaliteit in de openbare ruimte zo breed mogelijk bekend te maken, werkt Infopunt Publieke Ruimte op vier fronten: projectwerking, vorming, adviesverlening en sensibilisatie.

Projectwerking

- Ontwikkelen en uitwerken van projecten en concepten voor (voetgangers)mobiliteit en openbare ruimte (bv. Mobipunten, Operatie Perforatie, ...)
- Ondersteunen van bovenlokale en lokale beleidsinitiatieven rond mobiliteit en openbare ruimte (bv. LaMA, ...)

Vorming

- Publicaties
 - Praktijkboek Publieke Ruimte (jaarlijks)
 - Tijdschrift publieke ruimte/cahier espace public (driemaandelijks)
 - Thematische publicaties (ad hoc)
 - Online Databank Publieke Ruimte
- Vormingsaanbod
 - Congres en Forum Publieke Ruimte (jaarlijks)
 - Themadag Publieke Ruimte: reeks studiedagen of studienamiddagen, aansluitend bij de dossiers van het tijdschrift publieke ruimte
 - Coproducties met andere (vak)organisaties
 - Lezingen of gastcolleges op vormingsinitiatieven en studiedagen van derden.

Advies

- Begeleiden van planprocessen voor de (her)inrichting van openbare ruimte
- Onderzoeks- en ondersteuningsopdrachten voor derden
- Deelname aan jury's, stuurgroepen, klankbordgroepen, begeleidingscommissies enz.

Sensibilisatie

- Organisatie en uitreiking Prijs Publieke Ruimte (jaarlijks)
- Netwerkactiviteiten voor publieke en private sector in functie van sensibilisatie rond kwaliteitsvolle publieke ruimten
- Bilateraal overleg met beleidsverantwoordelijken op lokaal en bovenlokaal niveau

2.2 Projecten in eigen beheer

2.2.1 *Congres en Forum Publieke Ruimte*

Op 16 maart 2019 vond in het ICC Gent het zesde Congres Publieke Ruimte plaats. De samenstelling van het congresprogramma gebeurde in nauw overleg met de Stad Gent en met de Ambassadeurs Publieke Ruimte.

Het congresprogramma bestond uit 20 presentaties en twee plenaire sessies. Daarnaast vonden diverse workshops en demo's plaats. Jim Walker (Walk21) was keynote speaker en Dimitri Leue bracht een scène uit de voorstelling 'Braemptraat'. De presentatie was in handen van Erika Van Tielen. Naast het indoor programma werden wandelingen, fietstochten en een bustocht naar diverse locaties en realisaties in Gent georganiseerd.

Aan het Congres namen 663 personen deel. Het ging om beleidsmakers en ambtenaren van lokale en bovenlokale besturen, ontwerpers (architecten, landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen), producenten en leveranciers, onderzoekers, docenten, studenten, werknemers van middenveldorganisaties, vertegenwoordigers, vertegenwoordigers van wijkcomités en overlegorganen enz. – allen betrokken bij openbare ruimte.

Gelijklopend met het congresprogramma liep het Forum Publieke Ruimte waar 33 organisaties, ondernemingen en overheidsinstellingen hun producten en dienstverlening voorstelden aan de deelnemers.

Bekijk ook de promotievideo's van het Congres Publieke Ruimte via het [Youtube kanaal](#) van Infopunt Publieke Ruimte.

2.2.2 *Prijs Publieke Ruimte 2019 en Publieksprijs Publieke Ruimte 2019*

Infopunt Publieke Ruimte is initiatiefnemer van de Prijs Publieke Ruimte, die in 2019 voor de twaalfde keer werd uitgereikt. Met de prijs brengt Infopunt Publieke Ruimte kwaliteitsvolle publieke ruimte projecten in Vlaanderen en Brussel onder de aandacht en worden bouwheren beloond voor hun initiatief.

De prijs Publieke Ruimte is bedoeld om bouwheren en gemeentebesturen te stimuleren om werk te maken van kwaliteitsvolle en duurzame openbare ruimten.

Aan de prijsuitreiking gaat een projectoproep vooraf waarbij zowel bouwheren als ontwerpers één of meerdere projecten kunnen inzenden. Een vakjury onder voorzitterschap van Infopunt Publieke Ruimte selecteert een aantal inzendingen voor publicatie in het praktijkboek 'Publieke Ruimte'. In 2019 werden

50 projecten ingezonden, waarvan er 37 werden opgenomen in het praktijkboek. Vijf inzendingen werden genomineerd voor de prijs Publieke Ruimte: Oude Leieboorden (Kortrijk), Singel Noord (Antwerpen), Breekbaar Land (Hoogdele), Stationsomgeving Liedekerke en Wetteren aan de Schelde. De prijs werd op 16 maart uitgereikt door Jim Walker (Walk21) en Dimitri Leue, samen met Jan Vilain (juryvoorzitter) en Tom Dhollander (gedelegeerd bestuurder). Burgemeester Van Quickenborne (Kortrijk) en Chris Danckaerts (gedelegeerd bestuurder De Vlaamse Waterweg) namen de Prijs Publieke Ruimte 2019 in ontvangst. De winnaar en elk genomineerd project ontvingen een geprinte betontegel die in situ kan worden geplaatst.

Uitreiking Prijs Publieke Ruimte 2019 aan burgemeester van Kortrijk, Vincent Van Quickenborne

Om de betrokkenheid van de inwoners van de genomineerde gemeenten te verhogen, werd voor de derde keer ook de Publieksprijs Publieke Ruimte uitgereikt. Via een online stemformulier kon het brede publiek zijn voorkeur geven. De Publieksprijs Publieke Ruimte 2019 ging eveneens naar Kortrijk.

10

Om de Vlaamse overheid te ondersteunen bij de verdere aanpak rond mobipunten richtte de Voetgangersbeweging samen met Autodelen.net vzw, Taxistop vzw de nieuwe organisatie Mobipunt vzw op. Mobipunt vzw heeft tot doel om in samenwerking met alle mogelijke stakeholders een kwalitatief en herkenbaar netwerk van mobipunten te realiseren.

Via Mobipunt vzw is Infopunt Publieke Ruimte betrokken bij tal van projecten:

- 11

2.2.7 Publicaties

2.2.7.1 Praktijkboek Publieke Ruimte 2019

Het praktijkboek Publieke Ruimte is een jaarlijkse uitgave van Infopunt Publieke Ruimte. De twaalfde editie verscheen in 2019 naar aanleiding van het Congres Publieke Ruimte. Deze editie bevat 150 pagina's en werd gedrukt in een oplage van 1450 exemplaren. Naast een overzicht van recent gerealiseerde publiekeruimteprojecten in Vlaanderen en Brussel, bevat het praktijkboek een reeks artikels geschreven door deskundigen uit het vakgebied (sprekers tijdens het Congres Publieke Ruimte).

Cover Praktijkboek Publieke Ruimte 2019

2.2.7.2 Tijdschrift Publieke Ruimte / Cahier Espace Public

In 2019 rolde de achtste jaargang van het driemaandelijkse 'tijdschrift publieke ruimte' / 'cahier espace public' van de persen. Het vakblad verschijnt in twee taalversies (Nederlands en Frans). Naast vaste rubrieken komt in elk nummer een thematisch dossier aan bod. In 2019 waren dit de dossiers: 'Bijzondere plekken', 'Sportinfrastructuur', 'Beheer en onderhoud' en 'Provincies'. Met de thema's geeft het tijdschrift meer duiding aan de hefboomfunctie die de publieke ruimte kan vervullen voor andere beleidsdomeinen. Infopunt Publieke Ruimte wil beleidsmakers duidelijk maken dat investeren in publieke ruimte heel wat meerwaarde kan opleveren. Het tijdschrift is gericht op kennisuitwisseling op gebied van publieke ruimte tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië. De Nederlandstalige editie verschijnt in een oplage van ongeveer 1.800 stuks, de Franstalige editie telt ongeveer 1000 stuks. Het tijdschrift wordt standaard verspreid naar alle gemeentebesturen in België, hogere overheden, het ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte en abonnees. De Franstalige redactie gebeurt door Maison de l'Urbanité asbl dat tevens instaat voor de kostendekking van de Franstalige oplage.

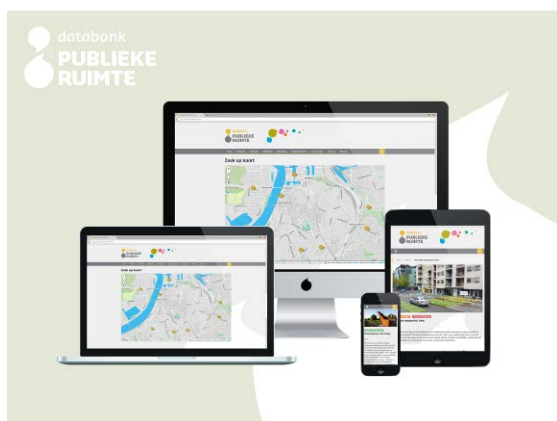
Overzicht Tijdschrift Publieke Ruimte 2020

2.2.8 Website *publiekeruimte.info*, nieuwsbrief en sociale media

De website van Infopunt Publieke Ruimte (www.publiekeruimte.info) is een belangrijk communicatiekanaal. Naast eigen nieuws en documentatie bevat de website project- en productbesprekingen, een overzicht van het ledennetwerk, vacatures, aankondigingen van studiedagen en evenementen, contactgegevens van organisaties en ondernemingen uit de sector enz. Infopunt Publieke Ruimte ontvangt zeer geregeld aanvragen van derden om nieuws via de website bekend te maken. Naast de website communiceert Infopunt Publieke Ruimte ook via sociale media (twitter, facebook en linkedIn. Infopunt Publieke Ruimte verzond in 2019 12 digitale nieuwsbrieven.

- Algemene website: www.publiekeruimte.info:
- Databank: www.dbpubliekeruimte.info
- Congreswebsite: www.congrespubliekeruimte.info
- Nieuwsbrieven Infopunt Publieke Ruimte: +/- 6100 abonnees
- Twitter: 463 volgers
- Facebook groep: 593 volgers
- LinkedIn groep Publieke Ruimte: 461 leden

2.2.9 Databank Publieke Ruimte

De Databank Publieke Ruimte bevat alle projecten die sinds 2008 in de praktijkboeken Publieke Ruimte zijn verschenen. , De databank bestaat uit diverse projectcategorieën (straten en pleinen, parken en groengebieden, bedrijventerreinen, recreatiezones enz.). Via diverse zoekfuncties kan de gebruiker op een eenvoudige manier diverse projecten raadplegen. Verder bevat de databank productnieuws en een selectie van de artikels uit het tijdschrift Publieke Ruimte. Alle projectfiches zijn voorzien van een QR-code en url die naar de databank verwijst voor meer

achtergrondinformatie over het betreffende project.

www.dbpubliekeruimte.info

2.2.10 Voorbereiding projecten 2020

In 2019 zijn een aantal projecten opgestart die in 2020 worden gerealiseerd.

- Infopunt Publieke Ruimte neemt initiatief voor het zevende Congres Publieke Ruimte dat opnieuw in Gent plaatsvindt op 17 maart 2020¹. De voorbereiding van het congres gebeurt in nauw overleg met de Stad Gent en de Ambassadeurs Publieke Ruimte.
- Operatie Perforatie
Infopunt Publieke Ruimte en Aquafin onderzoeken de mogelijkheden om Operatie Perforatie verder te zetten.
- Studiedag Vlaamse Milieumaatschappij (VMM): interne studiedag voor VMM personeel over de ruimtelijke en functionele relatie tussen water(lopen) en hun nabije omgeving (publieke ruimte) en over de meerwaarde die VMM kan genereren in planprocessen.
- De Bergskes, Sint-Andries (Antwerpen): uitwerken van voorstellen om de omgeving van de sociale woningblokken De Bergskers seniorenvriendelijker te maken waarbij in belangrijke mate aandacht gaat naar klimaatadaptatie.
- Mobiliteitsproject 'Voetgangerstrajecten, essentiële schakels in combimobiliteit': uitwerking van een onderzoek in het kader van een projectsubsidie MOW, Vlaamse overheid.
- Praktijkboek Publieke Ruimte: opstart van de projectoproep en juryberaadslaging.
- Tijdschrift Publieke Ruimte: vastlegging van de dossiers 2020 door de redactieraad:
 - Voetgangers
 - Groen in en rond de stad
 - Participatie en co-creatie
 - Publieke ruimte met een boodschap

¹ Met het uitbreken van de coronacrisis werd het congres afgelast en verplaatst naar een nieuwe datum. Bij de publicatie van dit jaarverslag was de nieuwe congresdatum nog niet bekend.

2.3 Opdrachten voor derden

2.3.1 Laboratoria Mobiele Alternatieven (LaMA)

LaMA staat voor Laboratoria Mobiele Alternatieven. Het is een uitgewerkte en geteste methode om met burgers op zoek te gaan naar creatieve oplossingen rond mobiliteit.

2.3.1.1 LaMA Academie

In november 2019 startten de Voetgangersbeweging en het Netwerk Duurzame Mobiliteit met de LaMA Academie. Tijdens dit coachingstraject leren gemeentebesturen hoe ze de LaMA methodiek zelf kunnen gebruiken bij participatietrajecten.

De opleiding bestaat uit drie bijeenkomsten, elk op een inspirerende locatie die het participatieve karakter onderstreept. Tijdens deze bijeenkomsten doorliepen we de verschillende stappen van het LaMA-traject. Zo'n traject bestaat steeds uit een grondig vooronderzoek, twee creatieve co-creatie workshops en een testperiode met evaluatie.

Gedurende het hele traject worden ervaringen uitgewisseld, een grote meerwaarde voor zowel de gemeentebesturen als de LaMA coaches.

2.3.1.2 Begeleiding gemeente Wachtebeke

Gedurende het schooljaar 2019-2020 begeleidt de Voetgangersbeweging de gemeente Wachtebeke bij de herinrichting van de schoolomgeving aan de Langeledeschool. De begeleiding gebeurt aan de hand van de LaMA-methodiek. In november en december 2019 vonden drie co-creatiesessies plaats, waarvan één LaMA Junior sessie met de leerlingen van het 5e en 6e leerjaar.

De herinrichting gebeurt volgens de visie schoolomgeving 2.0 van het Octopusplan: ruimte voor duurzame mobiliteit, beweging, ontmoeting en vergroening. Het project wordt gefinancierd door de Provincie Oost-Vlaanderen in het kader van het "Projectenfonds Duurzame Mobiliteit".

2.3.1.3 Lezing 'Over een Vliegende Geit en een LaMA'

Tijdens LaMA 2018 ging de Voetgangersbeweging aan de slag in kleuter- en lagere school De Appelboom in Branst (Bornem). Samen met de school, buurtbewoners, ouders, grootouders, handelaars, en de leerlingen gingen we op zoek naar creatieve duurzame mobiliteitsoplossingen.

Er werd gekozen voor de campagne van de Vliegende Geit, gebaseerd op de Branstse volkslegende. De campagne roept op om minder te vliegen. In het verkeer, maar ook in het leven. Een ludieke snelheidscampagne, de tijdelijke invoering van een schoolstraat en het creëren van aangename publieke zones waar het gezellig vertoeven is, moesten een oplossing bieden.

In 2019 werd de Voetgangersbeweging met dit dossier 'About a Flying Goat and a LaMA' uitgenodigd als spreker op het Child in the City conference (Antwerpen, 20/05/2019) en Walk 21 (Rotterdam, 08/10/2019).

2.3.2 Ondersteuning externe adviesorganen

Infopunt Publieke Ruimte maakt(e) als deskundige deel uit van een aantal adviesorganen en woonde in 2019 regelmatig overlegmomenten bij:

- Jury projectoproep 'Groen in de Stad' van het Agentschap voor Natuur en Bos (Vlaamse overheid)
- Jury FEBE Elements Awards van FEBE (Federatie Belgische Betonfabrikanten)
- Presentatie 'Public spaces as a lever for local policy' (Walk21, Rotterdam)
- Presentatie 'Bewegen en publieke ruimte', interne vorming Stad Antwerpen.
- Stuurgroep Kenniscentrum (semi-)private tuin- en stadslandschappen, Erasmushogeschool Brussel
- Klankbordgroep Trage Wegen Antwerpen
- Mobiliteitsraad Lier
- Gecoro Lier
- Verkeerscommissie Laarne
- Werkgroep 'Infrastructuur', Vlaams Huis van de Verkeersveiligheid
- Adviesgroep 'Dode hoek'

2.4 Ledennetwerk

Het ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte bestaat uit overheden, ondernemingen, non-profit organisaties, opleidings- en onderzoeksinstituten.

Samenwerking en dialoog tussen private en openbare sector, tussen lokale en bovenlokale overheden, tussen opdrachtgevers en ontwerpers, tussen gemeentebesturen en burgers is bepalend voor het succes van publieke ruimten. Al deze stakeholders ontmoeten elkaar in het uitgebreide ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte. Afhankelijk van het soort organisatie, zijn er drie soorten lidmaatschappen.

2.4.1 *Ambassadeurs Publieke Ruimte*

Ambassadeurs Publieke Ruimte zijn bovenlokale overheden, overheidsinstellingen, beroepsfederaties en grote non-profitorganisaties voor wie kwaliteitsvolle publieke ruimten een belangrijke hefboom zijn om hun doelstellingen te realiseren.

Infopunt Publieke Ruimte heeft twaalf ambassadeurs: Agentschap Binnenlands Bestuur, Agentschap Zorg en Gezondheid, Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Natuur en Bos, Departement Omgeving, de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Milieumaatschappij, Openbaar groen (VLAM), provincie Oost-Vlaanderen, De Lijn, Febestral en Aquafin.

In 2019 trad de Vlaamse Milieumaatschappij toe als ambassadeur.

2.4.2 *Lidmaatschap voor gemeenten*

Lokale besturen met kwaliteitsvolle publieke ruimte en verkeersveiligheid bovenaan op de beleidsagenda zijn lid van Infopunt Publieke Ruimte. Daarmee geven zij aan hun inwoners het signaal dat ze werk maken van een kwaliteitsvolle en gezonde leefomgeving met verkeersveilige straten, natuur in de buurt, aantrekkelijke speelplekken, een vitale kern, ruimte voor detailhandel en horeca.

Lidgemeenten ontvangen voor hun lidmaatschap heel wat voordelen terug o.a. meerdere abonnementen op het tijdschrift Publieke Ruimte, vijf exemplaren van het Praktijkboek, kortingen op vormingsmomenten, actiepakket Doorlopende Straten, enz.

Infopunt Publieke Ruimte telde op 31 december 2019 48 lidgemeenten.

Nieuwe lidgemeente in 2019: Stad Kortrijk

2.4.3 *Lidmaatschap Partner Publieke Ruimte*

Publieke Ruimte Partners zijn ondernemingen en organisaties die de boodschap voor meer kwaliteit in de openbare ruimte ondersteunen en een partnerovereenkomst met Infopunt Publieke Ruimte afsluiten. In 2019 mocht Infopunt Publieke Ruimte 22 nieuwe Publieke Ruimte Partners verwelkomen, wat het totaal op 108 partners brengt.

Nieuwe partners in 2019:

Advocatenkantoor Wim Rasschaert, Bureau Cnockaert, Collinet, COPRO vzw, Cruydt-Hoeck, De Ideale Woning, Ecobeton, Ecorub, Evolta, Imapres, Logo Antwerpen, mec clean, Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw, Proefcentrum voor de Sierteelt, PUTkast Techniek, Studiebureau Jonckheere, Studiebureau Demey, SUUNTA, The FormNation, Walfilii, Wibio en Wow Solutions.

3 Octopusplan

3.1 Campagnes en projecten

3.1.1 Strapdag

3.1.1.1 Algemeen

In 2019 vond de Strapdag plaats op 20 september. De Strapdag behoort tot het lidmaatschap Octopusschool. De teller staat reeds op 1500 scholen.

In totaal straptten 500.000 leerlingen, ouders en leerkrachten die dag naar school onder het thema 'Wij strappen elke dag. Jij ook?'

Op www.octopusplan.info vonden scholen, leerlingen en ouders tips om van die dag iets leuks te maken.

Ook deze keer was er ondersteuning van verschillende partners zoals de Vlaamse overheid, het Netwerk Duurzame Mobiliteit SUEZ, Ketnet en ABIMO/PELCKMANS.

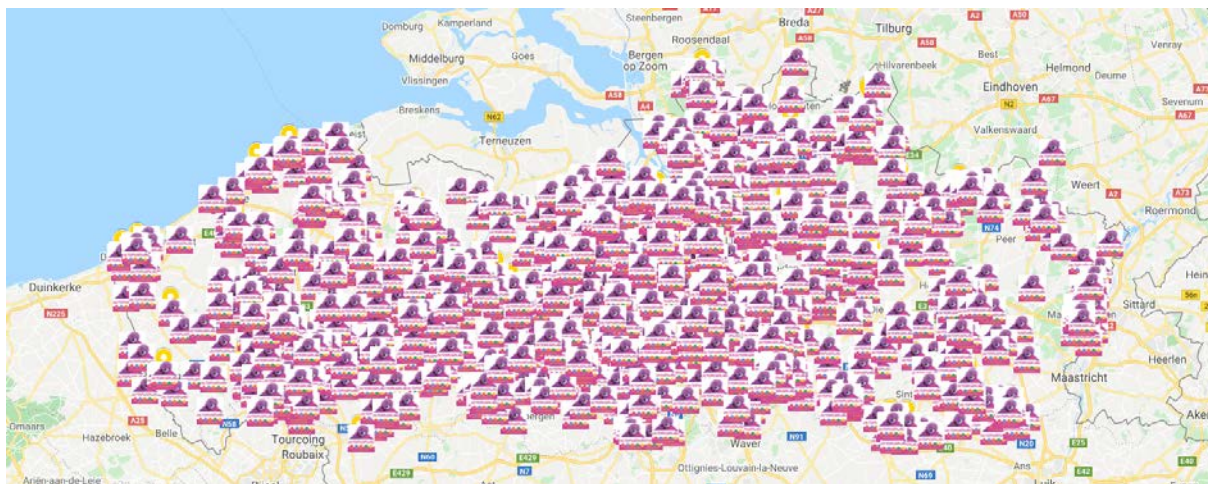

Banner Strapdag 2019

3.1.1.2 Wedstrijd Strapdag

Ook deze editie werd de Strapdag wedstrijd georganiseerd. Er waren 80 inzendingen van zowel scholen, leerlingen als ouders. De meeste inzendingen kwamen via FB.

De hoofdwinnaar was SJB Viversel in Heusden Zolder, zij ontvingen een Octopus Verkeersshow meet Levende muziek. Daarnaast werden er ook 16 praktijksessies Dode Hoek, educatieve boekenpakketten, Octopushandpoppen, liedjesboeken en fluohesjes weggegeven.

Octopuscholen en -gemeenten 2019

3.1.1.3 Persbericht

Naar aanleiding van de Strapdag werd een persbericht verspreid waarin de Voetgangersbeweging oproept om parkeerplaatsen in een straal van 50 meter rondom scholen af te schaffen'. Hiermee wil de Voetgangersbeweging mogelijkheden creëren om de schoolomgeving in te vullen naar het concept van Schoolomgeving 2.0. De vrijgekomen ruimte zou immers beter ten dienste staan van het welzijn van kinderen. Het bericht werd zeer ruim in de pers opgepikt.

3.1.2 FLITS campagne

De FLITS campagne is meer en meer een vaste waarde binnen de werking van het Octopusplan. Stappen en trappen tijdens de winterperiode blijft belangrijk.

Er werden 2 telmomenten gepland en er waren 2 opdrachten voor de scholen, namelijk een FLITS-winterzoektocht voor de kerstvakantie en een luchtfoto challenge voor de krokusvakantie. Op die manier ontvangen krijgen kinderen na het afwerken van een opdracht een sticker mee naar huis voor de FLITS kaart.

FLITS-kaart voor de leerlingen

3.1.2.1 Flitsteams

Om de 'winterstrappers' extra in de bloemetjes te zetten en anderen te stimuleren, stuurde het Octopusteam een aantal 'flitsteams' op stap. Verspreid over heel Vlaanderen kon het Octopusplan rekenen op verschillende duoteams. Met een mooi pakket aan gadgets gingen ze op pad om kinderen te voet of met de fiets op weg naar school te belonen. In totaal vonden maar liefst +/- 50 actiemomenten plaats. De foto's van de 'gelukkigen' werden op de Octopus facebookpagina geplaatst.

Flitsteam in actie

3.1.3 PARKOUR campagne

Bij PARKOUR worden scholen gemotiveerd om buiten de schoolpoort te komen. De Octopuscontactpersoon ontving een handleiding met heel wat spelletjes voor onderweg te doen met de leerlingen. Zo wordt een saaie wandeling plots veel leuker en leren kinderen beter hun omgeving kennen.

De PARKOUR campagne past binnen de doelstellingen van de visie 'Schoolomgeving 2.0' waarmee het Octopusplan gangmaker wil zijn van een nieuwe kijk op schoolomgevingen waar duurzame mobiliteit, meer beweging en recreatie, vergroening, goede luchtkwaliteit en samenwerking aan bod komen. Dit alles met het oog op het welzijn en de gezondheid van kinderen.

Ook hier konden scholen deelnemen aan een wedstrijd met coole Parkoursjaaltjes als prijs.

Afbeelding parkoursjaaltje

3.1.4 High5 campagne

De HIGH5 campagne is toe aan de tweede editie waarbij wederom 50 secundaire scholen zich inschreven.

Uniek aan de campagne is dat jongeren op een positieve manier gestimuleerd worden om zich verantwoord te gedragen in het verkeer. Vaak worden jongeren met de vinger gewezen of gaan de acties enkel over zichtbaarheid of het rijbewijs. 'High 5' geeft de leerlingen een 'ambassadeursrol' en laat hen leuke acties begeleiden op een nabijgelegen lagere school (of meerdere). De leerlingen van het lager – en secundair onderwijs slaan met 'High 5' de handen in elkaar rond het thema verkeer en mobiliteit.

High5 staat voor:

- High = hoger: een campagne voor de secundaire leerlingen
- 5 = de acties kunnen in groepjes van 5 personen worden opgedeeld, 5 acties, 5 groepjes
- High5 = samenwerking: secundair en lager onderwijs slaan de handen in elkaar, een 'high5' kan ook gegeven worden aan de leerlingen die het goed hebben gedaan

3.1.4.1 De acties

Via kant-en-klare materialen kan de secundaire school meteen aan de slag om bij een nabijgelegen lagere school (of meerdere) de acties te plannen en uit te voeren. De school is vrij om de acties in te plannen, vorm te geven en samen met de lagere school uit te voeren.

- Op de Strapdag (20 september): applaus, spandoeken, high fives geven aan de strappers, versieren de schoolpoort, ...
- Fietscontrole aan de hand van duidelijke controlekaarten
- Telactie – onderzoek: telling van het aantal strappers (stappers en trappers) vóór, tijdens en na de Strapdag. Met de resultaten kunnen de scholen aan de slag en eventueel vervolgacties plannen
- Ondersteuning bij bv. het testen van een Schoolstraat
- Stimuleren van duurzame mobiliteit op de secundaire school (medeleerlingen, leerkrachten)

Het materialenpakket bevatte kant-en-klare materialen met o.a. een handleiding, banner, affiches, fietscontrolekaarten, materiaal om te versieren, zelfklevende tattoos.

Banner High 5-campagne

3.1.5 Campagne Paraat voor de schoolstraat

Het concept 'schoolstraat' is vanaf 20 oktober 2018 wettelijk verankerd in de Wegcode. Met een duidelijke definitie, een eigen verkeersbord en verkeersregels. De wet werd aangepast op 1 juli 2019.

Naar aanleiding van de eerste campagne werd één infosessie georganiseerd in Gent. Maar gaandeweg werd duidelijk dat de vraag naar informatie zowel door scholen, politie als gemeentebesturen zeer groot was.

Daarom werden naar aanleiding van de tweede campagne 5 infosessies in 2019 georganiseerd in samenwerking met de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV).

Het aantal deelnemers was telkens vrij hoog en divers, gaande van leden van een oudercomité, directies van scholen, mobiliteitsambtenaren, schepenen van onderwijs of mobiliteit en politie.

Datum	Plaats	Aantal deelnemers
30/01/2019	VBS Paridaens Leuven – prov VI Brabant	40 waarvan 14 scholen
06/02/2019	BS Sint-Montfort Kontich – prov Antwerpen	40 waarvan 12 scholen
13/02/2019	SBS Kuringen – prov Limburg	44 waarvan 12 scholen
20/02/2019	BS Sint-Lodewijkscollege Brugge – prov W VI	35 waarvan 12 scholen
27/02/2019	VBS De J-Krekel Sint-Amandsberg – prov O VI	37 waarvan 19 scholen
20/03/2019	VSV Mechelen – extra	35 waarvan 6 scholen

De aanwezigen kregen een toelichting van:

- het stappenplan om van start te gaan met een schoolstraat
- een toelichting van het onderzoek van de mogelijke milieu- en gezondheidseffecten van het Vlaams instituut Gezond Leven ism VITO, provincie Antwerpen en de Vlaamse Overheid

Daarna werden verschillende schoolomgevingen bekeken via google streetview. Op die manier ontstond er telkens een gesprek tussen de verschillende aanwezigen waardoor ervaringen, mogelijke obstakels edm werden uitgewisseld.

Zoals afgesproken met de het departement onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap bleef de website onder ons beheer.

Printscreen website

In 2019 werd de helpdesk via mail 76 x gecontacteerd voor grotendeels inhoudelijke vragen in verband met evaluatie, signalisatie, doorrijbewijzen, enz. Er kwamen eveneens vragen uit Nederland, Canada en Oostenrijk waar men ook met het concept van schoolstraten wilt starten.

3.1.6 'Wegwijs' (verenigingen Antwerpen)

Printscreen website

In 2018 werd in opdracht van de Stad Antwerpen en in samenwerking met het bedrijf Createlli een verkeersveiligheidsaanbod uitgewerkt voor jeugdbewegingen. In 2019 werden enkele workshops verder op punt gezet en werden 3 workshops begeleid.

3.2 Educatie

3.2.1 Octopusverkeersland

In Vlaanderen werken heel wat scholen met de papieren versie van de lesmethode OctopusVerkeersland.

Het digitale platform www.octopusverkeersland.info is een aanvulling op deze methode. Alle Octopusscholen hebben via hun lidmaatschap toegang tot dit platform.

Screenshot leerling 1^e graad

Er werd in samenwerking met uitgeverij Pelckmans/Abimo een eerste start gemaakt voor de volledige herwerking van de lesmethode. Dit is om verschillende redenen zeer nuttig namelijk omdat er al heel wat nieuwe verkeersborden en -regels zijn, de gewijzigde leerdoelen en eindtermen en het verhaal van 'Schoolomgeving 2.0'.

3.2.2 Praktijksessie dode hoek

Sedert een aantal jaren organiseert het Octopusplan in samenwerking met het bedrijf SUEZ praktijksessie rond de dode hoek in scholen. Deze samenwerking werd in 2019 voortgezet. In totaal worden per schooljaar een 20-tal praktijksessies georganiseerd in Vlaanderen waarbij ongeveer 1000 leerlingen van de derde graad van het basisonderwijs bereikt worden.

De franstalige vzw GoodPlanet nam 10 sessies in Wallonië voor haar rekening.

3.3 Leden

3.3.1 Octopusscholen

In 2019 werden ruim 1500 Vlaamse scholen Octopusschool. Alle leerkrachten en leerlingen van een Octopusschool hebben toegang tot het digitale leerplatform www.octopusverkeersland.info.

Scholen die lid werden van het Octopusplan kregen:

- Campagnemateriaal voor de Strapdag:
 - o 3 Affiches
 - o Bladwijzer met spelletje per leerling
 - o Straplied op single
 - o Strapbandje per leerling in gerecycleerd PET materiaal
 - o Optionele STRAP_banner
- Campagnemateriaal voor de FLITS-campagne:
 - o Affiches
 - o Schoolposter
 - o Flitskaart per leerling
 - o Stickers per leerling
 - o Stempels
 - o Optionele FLITS-banner
- Campagnemateriaal voor Parkour (voorjaar 2020 naar de scholen):
 - o Affiches
 - o Handleidingen met bewegingsspel
 - o Online instructiefilmpjes
 - o Optionele PARKOUR -banner

- Toegang tot het digitale leerplatform Octopus Verkeersl@nd voor alle leerkrachten én leerlingen
- Een Octopuslabel om aan de schoolpoort op te hangen of een sticker voor het nieuwe schooljaar
- Kortingen op materialen en activiteiten (FLITS-hesjes, gadgets, verkeersshow, e.d.m.)

Afbeelding 'Strap'bandjes

3.3.2 Octopusgemeenten

De kaap van 100 Octopusgemeenten werd wederom ruim overschreden. In totaal zijn er 146 Octopusgemeenten/steden. Ze bieden ondersteuning aan de scholen op hun grondgebied door het lidmaatschapsbijdragen voor de scholen te betalen. Enkele gemeenten/steden worden door het Octopusteam actief ondersteund in hun samenwerking met scholen: opmaak schoolvervoerplannen, opmaak schoolroutekaarten, begeleiding vergaderingen, e.d.m.

3.4 Begeleiding

3.4.1 Schoolroutekaarten

In 2019 werden voor een aantal gemeenten Octopusroutekaarten gemaakt:

- Octopusroutekaarten voor de 15 scholen basisonderwijs in Zottegem waarvan 1 wandelkaart voor de Bernadetteschool, een school met bijzonder onderwijs
- Octopusroutekaarten voor de 5 scholen basisonderwijs in Sint-Lievens-Houtem

Voorzijde wandelkaart Bernadetteschool

3.4.2 Begeleiding inrichting schoolomgevingen ('Schoolomgeving 2.0')

Sinds in 2017 het concept 'Schoolomgeving 2.0' werd ontwikkeld, vragen gemeenten regelmatig ondersteuning om dit concept te realiseren. In 2019 werden volgende gemeenten begeleid:

- Sint-Niklaas voor de laatste 12 basisscholen die nog niet aan bod waren gekomen
- Sint-Lievens-Houtem, voor 5 basisscholen
- Nijlen in functie van 1 schoolomgeving was iemand van het team een participatieavond mee voorbereid en begeleidt.
- Zemst voor 8 basisscholen

Voor ondersteuning was de helpdesk steeds bereikbaar via mail of telefoon. In functie van een nieuw gemeentepplatform werd een samenwerking opgestart met leerlingen van het derde jaar van de bacheloropleiding NxT Media Technology - Traject van professionele bachelor Multimedia en Communicatietechnologie van de Karel de Grote Hogeschool.

3.5 Schoolomgeving

Sinds het ontstaan van het Octopusplan in 2005 is er veel vooruitgang geboekt aan menig schoolomgevingen in Vlaanderen. De eerste Octopuspalen verschenen in het straatbeeld bij de invoering van de zone 30 aan schoolomgevingen. De accentpalen hebben enerzijds een signalisatiefunctie en anderzijds een sensibiliserende functie (zone 30). Na meer dan tien jaar lanceerde het Octopusplan de 'Schoolomgeving 2.0'. Omdat de vraagstukken in schoolomgevingen steeds complexer worden, verbreedden we onze aanpak.

In het nieuwe concept is er aandacht voor verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit maar ook voor groen, ontmoeting, beweging, participatie en co-creatie.

Op vlak van co-creatie werkte het Octopusteam mee aan verschillende participatietrajecten in functie van scholen, zie LaMA (hoofdstuk 3.3.1).

3.6 Algemeen

3.6.1 Nieuwsbrief

In 2019 verschenen 10 Octopusnieuwsbrieven. Die worden uitgestuurd naar 16.667 e-mailadressen.

Daarnaast is het Octopusplan actief op de sociale media via:

- Facebook: 5237 volgers
- Twitter
- Instagram
- YouTube
- Pinterest

Op www.octopusplan.info verschijnen alle Octopusactiviteiten zoals de praktijksessies Dode Hoek, de aanwezigheid op congressen, beurzen, plaatsen en tijdstippen van de Flitsteams, ...

3.6.2 Helpdesk

De helpdesk wordt dagelijks zowel telefonisch (03/270 06 30) als via het algemeen mailadres (info@octopusplan.be) gecontacteerd.

3.6.3 Samenwerkingsverbanden

Het Octopusplan maakte ook in 2019 voorwerp uit van een partnership tussen Voetgangersbeweging vzw en en hel wat andere partners. In 2019 werkte het Octopusteam verder samen met de volgende partijen:

- Wolters-Mabeg (straatmeubilair, overkappingen, ...)
- Geveko Markings (thermoplasten voor de schoolomgeving)
- Abimo/Pelckmans Uitgeverij (verspreiding educatieve materialen)
- Komimo vzw – Netwerk Duurzame Mobiliteit (Week van de Mobiliteit)
- Levende Muziek (Octopus Verkeersshow, straplied)
- SUEZ (samenwerking praktijksessies Dode Hoek)
- GOODPLANET (samenwerking praktijksessies Dode Hoek in Wallonië)
- Ketnet (redactionele aandacht m.b.t. de Strapdag)
- Taskforce luchtvervuiling schoolomgeving – Departement onderwijs en vorming
- Netwerkmoment 'Schoolstraten'
- Karel De Grote Hogeschool – opleiding Sociaal Werk (stagiair)
- Stad Antwerpen (Project Wegwijs)
- Createlli (Project Wegwijs)
- Sint-Ursulalyceum (YOUCA, vroeger Zuidag)

3.6.4 Studiedagen

Het Octopusplan was aanwezig op volgende studiedagen en congressen:

- Vlaams Congres Verkeersveiligheid – Vilvoorde op 18/03/2019
- Child in the city – Antwerpen op 20 en 21/5/2019
- WALK21 – 7 tot en met 10/10/2019
- Congres Verkeer op school – 5/11/2019

4 Financieel verslag 2019

4.1 Balans per 31 december 2019

Zie volgende pagina

4.2 Resultatenrekening per 31 december 2019

Zie volgende pagina

Meer weten of kon dit jaarverslag u inspireren tot een initiatief waarin de Voetgangersbeweging een rol kan spelen?

Laat niet na ons te contacteren:

info@voetgangersbeweging.be of 03 270 06 30

